

Til: Kultur- og likestillingsdepartementet

Strømmen 15.01.2026

Fra: Viken idrettskrets

Kopi: Norges idrettsforbund (NIF)

Sak: Høring – Forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Viken idrettskrets (VIK) er langt på veg på linje med høringssvaret fra Norges idrettsforbund (NIF). Vi ønsker like fullt å inngi eget høringssvar da vi på enkelte sentrale spørsmål er av en annen oppfatning enn NIF.

1. Innledning

VIK viser til Kultur- og likestillingsdepartementets høringsnotat om forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet, og takker for muligheten til å gi innspill.

VIK støtter at spillemiddelordningen forskriftsfestes. En forskrift vil kunne bidra til økt forutsigbarhet, tydeligere roller og ansvar, større transparens og styrket rettssikkerhet for søkere. Samtidig er det avgjørende at forskriften utformes slik at den faktisk understøtter realisering av idrettsanlegg, og ikke utilsiktet hemmer investeringsvilje, samarbeid eller frivillig innsats.

Dette høringssvaret bygger på VIKs tidligere høringssvar, departementets reviderte forslag, samt innspill fra idrettsråd, særkretser og interne drøftinger i VIK. VIK konsentrerer seg om de delene av forslaget der vi mener forskriften bør presiseres, justeres eller suppleres.

2. Fordelingsmodell (§ 4) – støtte til 1/3-1/3-1/3 og krav om åpenhet

VIK støtter NIFs ønske om å nedsette et bredt sammensatt utvalg med kompetanse på virkningene av fordelingskriterier, for utredning og anbefaling av ny fordelingsmodell.

For øvrig støtter VIK forslaget om lik vekting mellom søknadsbeløp, anleggsdekning og innbyggertall. En 1/3–1/3–1/3-modell fremstår mer utjevnende enn dagens ordning og reduserer insentivene til strategisk høye søknadsbeløp.

Samtidig er modellens legitimitet avhengig av full åpenhet.

VIK anbefaler derfor at:

- Departementet forplikter seg til årlig offentliggjøring av datagrunnlag, beregninger og definisjoner som ligger til grunn for fordelingen.
- Begrepet anleggsdekning presiseres og dokumenteres på en måte som gjør det etterprøvbart for kommuner, idrettsråd og fylkeskommuner.

Åpenhet er en forutsetning for tillit og for at modellen skal fungere etter intensjonen.

3. Interkommunale anlegg – må videreføres

VIK mener ordningen med interkommunale anlegg må videreføres som et eget og tydelig virkemiddel. I en situasjon med presset kommuneøkonomi, økte byggekostnader og regionale bo- og arbeidsmarkeder er samarbeid på tvers av kommunegrenser ofte en forutsetning for å realisere større og kostnadskrevende anlegg.

Å legge interkommunale anlegg fullt ut inn i en generell regional prioritering vil etter VIKs vurdering svekke både forutsigbarheten og insentivet til samarbeid.

VIK anbefaler at:

- Interkommunale anlegg fortsatt gis en særskilt og forutsigbar plass i ordningen, enten gjennom eget tillegg eller tydelige nasjonale føringer.

4. Pressområder og regional ulikhet

VIK er kritisk til at pressområdeordningen foreslås utviklet uten at det etableres et like treffsikkert alternativ. Områder med sterk befolkningsvekst, høye byggekostnader og lav anleggsdekning har særskilte utfordringer som ikke fullt ut fanges opp av generelle behovsvurderinger.

VIK mener:

- Pressområdeproblematikken fortsatt må håndteres eksplisitt i ordningen.
- En ren regional pott uten klare nasjonale føringer innebærer risiko for uforutsigbarhet og selvforsterkende prioriteringer.

5. Regional fleksibilitet – 15 % (§ 18)

VIK legger til grunn at kommunene, som hovedfinansør og driftsansvarlig for idrettsanlegg, må ha avgjørende innflytelse over lokale anleggsprioriteringer. Samtidig forutsetter en helhetlig utvikling av idrettsanlegg at kommunale prioriteringer inngår i en nasjonal

sammenheng, der statlige rammer, regional koordinering og idrettens egne behovsvurderinger og anleggspolitiske prioriteringer virker sammen.

VIK støtter at fylkeskommunene kan benytte en begrenset andel av rammen til regionale prioriteringer. Samtidig er det bred bekymring for at en generell 15 %-pott kan bli lite treffsikker og svekke forutsigbarheten, særlig for mindre idretter og kommuner.

VIK anbefaler at:

- Bruken av regional pott underlegges tydelige nasjonale kriterier (underdekning, interkommunal nytte, sambruk/flerbruk, levekår, tilgjengelighet).
- Prioriteringene protokollføres og offentliggjøres.
- Regional prioritering ses i sammenheng med idrettens anleggspolitiske programmer, inkludert særforbundenes prioriteringer, og ikke kun fylkeskommunale strategier.

6. Forutsigbarhet og bruk av «avslag»-begrepet (§ 30)

VIK deler bekymringen som er reist av både idrettsråd og kommuner knyttet til et strengt avslag-regime. Når søknader avslås av rammemessige eller prioriteringsmessige grunner, kan dette få betydelige konsekvenser for investeringsvilje, forskuttering, kommunale lånegarantier og frivillig innsats.

Når VIK problematiserer bruken av begrepet «avslag», er dette ikke ment som en kritikk av behovsbaserte prioriteringer, men som en påpekning av hvordan begrepsbruk og prosessutforming kan påvirke faktisk gjennomføringsevne lokalt.

VIK anbefaler at:

- Forskriften og veiledningen tydelig skiller mellom faglig avslag og rammestyrte prioritering.
- Det presiseres at et avslag ikke nødvendigvis er en vurdering av prosjektets kvalitet.

Forutsigbarhet er avgjørende for at anlegg faktisk blir realisert.

7. Kommunal planforankring og medvirkning (§§ 29–30)

VIK støtter kravet om at anlegg skal være både omtalt og prioritert i kommunale planer. Samtidig er det behov for tydeligere minstekrav til prosess.

VIK anbefaler at:

- Kravet om prioritering følges av klare føringer for medvirkning, herunder involvering av idrettsråd, idrettslag, barn og unge samt underrepresenterte grupper.
- Kommunale og fylkeskommunale prioriteringer gjøres offentlig tilgjengelige og begrunnes.

8. Ombruk, rehabilitering og bærekraft (§§ 11–14)

VIK mener forskriften i for liten grad legger til rette for bærekraftige løsninger gjennom ombruk, rehabilitering og funksjonell oppgradering av eksisterende anlegg og bygg. Strengt og lite fleksible krav kan utløse uforholdsmessige kostnader, redusere investeringsvilje og motvirke både klima- og arealpolitiske mål.

VIK viser særlig til følgende forhold:

- Ombruk og innredning av eksisterende bygningsmasse kan i mange tilfeller være mer hensiktsmessig enn nybygg, både økonomisk og miljømessig. Krav til utforming og dimensjonering må derfor kunne vurderes skjønnsmessig, basert på funksjonalitet og faktisk bruk.
- Ved rehabilitering av kunstgress og andre dekker i forbindelse med utfasing av gummigranulat, er det ofte nødvendig å gjøre endringer i hele anleggssystemet, inkludert grunnarbeider og drenering. Slike nødvendige følgearbeider må kunne inngå i kostnadsgrunnlaget.
- Dersom anleggseier velger nye produkter eller løsninger som senere viser seg ikke å fungere etter forutsetningene, bør det åpnes for dispensasjon fra gjeldende tidskrav for rehabilitering.
- Generelt bør dispensasjonsadgangen brukes aktivt der dette er nødvendig for å sikre funksjonelle, bærekraftige og samfunnsmessig rasjonelle løsninger.

VIK mener at økt fleksibilitet på dette området vil bidra til redusert klimabelastning, bedre ressursutnyttelse og flere realiserte anlegg.

9. Prosjekt- og forprosjektkostnader

Tidligfasekostnader er en forutsetning for kvalitet, kostnadskontroll og bærekraft, særlig for frivillige idrettslag uten profesjonelle ressurser.

VIK mener derfor at:

- Prosjekterings- og forprosjektkostnader bør kunne inngå i godkjent kostnadsgrunnlag.

Uten dette favoriseres aktører med egne ressurser på bekostning av frivilligheten.

10. Nærmiljøanlegg og lokale aktører (§ 16)

VIK mener at velforeninger, borettslag og bygdelag fortsatt bør kunne være søknadsberettiget for nærmiljøanlegg, under klare krav til allmenn tilgjengelighet.

Disse aktørene spiller ofte en avgjørende rolle i utviklingen av lavterskeltilbud i lokalmiljøene og bidrar til økt aktivitet der den organiserte idretten alene ikke kan dekke behovet.

11. Statsstøtte, EØS og handlingsrom

VIK mener departementets tolkning av statsstøtteregelverket fremstår unødvendig streng. Europeisk praksis viser at støtte til ideelle idrettsformål som hovedregel faller utenfor statsstøttebegrepet, særlig der anleggene er åpne for allmennheten og drives uten fortjeneste.

VIK ber ikke om endringer som utfordrer EØS-regelverket. Tvert imot ber vi om at departementet i rundskriv og veiledning tydeliggjør hvordan eksisterende handlingsrom kan benyttes.

VIK anbefaler at:

- Rundskrivet tydelig skiller mellom kommersiell og ideell virksomhet.
- GBER artikkel 55 og de minimis-regelverket brukes aktivt der det er relevant og forsvarlig.
- Normal inntektsgivende aktivitet i idrettslag anerkjennes som egenfinansiering, forutsatt at inntektene reinvesteres i anlegget og formålet.

Dette vil gi forvaltningen nødvendig trygghet og bidra til å unngå utilsiktet restriktiv praksis.

12. Avsluttende vurdering

VIK støtter hovedretningen i forslaget om forskriftsfesting av spillemiddelordningen. Samtidig mener vi at forskriften bør justeres og presiseres for å sikre:

- reell forutsigbarhet,
- styrket lokal og regional medvirkning,
- bedre støtte til interkommunale løsninger,
- økt fleksibilitet for frivilligheten,
- og et regelverk som faktisk bidrar til at flere idrettsanlegg realiseres.

Forskriften bør være et verktøy for utvikling av idrettsanlegg – ikke en barriere.

Med vennlig hilsen

Viken idrettskrets

Kjetil Bakke
Kretsleder

Kathinka Mohn
Organisasjonssjef